

**การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1***
**INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN SPECIAL
EDUCATION CENTERS, GROUP 1**

หิรัญญา สุเมธกุล¹ และ นเรศ สติยพงษ์²

Hirunya Sumetkul¹ and Narest Satityapong²

¹ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และ ²หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

¹Central Special Education Center and ² Master of education in innovative educational innovation,

Saint John's University, Thailand

Corresponding Author's Email: my.hirunya@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของกลุ่มสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสังกัดกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 จำนวน 234 คน ซึ่งได้มาโดยตารางของ Krejcie และ Morgan และใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการบริหารความเสี่ยง ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง และด้านบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ตามลำดับ และ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ

* Received 8 May 2026; Revised 25 May 2026; Accepted 13 July 2026

ครูผู้สอนที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, การศึกษาพิเศษ, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

This research aimed to (1) study the level of innovative leadership of school administrators in the group of schools under the Bureau of Special Education Administration, Group 1, and (2) compare the innovative leadership of school administrators based on teacher's opinions, classified by educational level and work experience. The sample consisted of 234 teachers under the Bureau of Special Education Administration, Group 1, selected through simple random sampling using the Krejcie and Morgan table. The research instrument was a five point Likert scale questionnaire with content validity ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.97. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA.

The findings revealed that: (1) the overall level of innovative leadership of school administrators was at a high level. When considering each aspect, the highest mean score was found in teamwork and participation, followed by organizational innovation climate, innovative creativity, risk management, visionary leadership for change, and innovative personality respectively; and (2) the comparison of teachers' opinions toward the innovative leadership of school administrators, classified by educational level and work experience, showed no statistically significant differences at the .05 level in both overall and individual aspects.

Keywords: innovation leadership, school administrators, special education, special education centers.

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษา เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลากรและคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถปรับตัวและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) และยุทธศาสตร์ “ประเทศไทย 4.0” ประเทศไทยมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะสูงและขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรมเป็นฐาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ และสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร (นุชิดา สุวแพทย์, 2560) โดยธัญยากร ศรีสุขและสร้อยณี อุเสินยาง (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง ขณะที่บริพพัฒน์ สารผล (2565) เสนอว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง การคิดสร้างสรรค์ การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และการบริหารความเสี่ยง ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้ง 9 ประเภท ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 โดยต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานยังประสบข้อจำกัดหลายด้าน เช่น การขาดสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคลที่ยังไม่สมบูรณ์ และการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี รวมทั้งยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เกิดประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ของกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 จำนวน 591 คน จาก 12 สถานศึกษา

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 234 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง

ด้านที่ 2 ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม

ด้านที่ 3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม

ด้านที่ 4 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

ด้านที่ 5 ด้านการบริหารความเสี่ยง

ด้านที่ 6 ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม

รวมทั้งสิ้น 38 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.80–1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ห้องเรียนหน่วยบริการทั้ง 11 แห่ง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

6.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที

6.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe's Method โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ .01

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Scheffe's Meth

ผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 234 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 86.32 ช่วงอายุ 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.88 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 94.87 ประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.57

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 โดยรวม

(n=234)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		การแปลผล	อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	4.37	0.60	มาก	4
ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.40	0.61	มาก	3
ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	4.36	0.59	มาก	5
ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร นวัตกรรม	4.43	0.59	มาก	1
ด้านการบริหารความเสี่ยง	4.34	0.60	มาก	6
ด้านบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม	4.43	0.61	มาก	2
รวม	4.39	0.56	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กร นวัตกรรม รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารความเสี่ยง ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ ของกลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n=234)

รายการ	วุฒิการศึกษา	N	$\bar{x}$	S.D.	t.	Sig.
ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	ปริญญาตรี	222	4.36	0.59	0.794	0.37
	ปริญญาโท	12	4.47	0.76		
ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	ปริญญาตรี	222	4.40	0.60	0.126	0.72
	ปริญญาโท	12	4.40	0.74		
ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี	222	4.36	0.58	1.550	0.21
	ปริญญาโท	12	4.46	0.77		
ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม	ปริญญาตรี	222	4.43	0.58	1.831	0.18
	ปริญญาโท	12	4.43	0.77		
ด้านการบริหารความเสี่ยง	ปริญญาตรี	222	4.34	0.60	0.265	0.61
	ปริญญาโท	12	4.47	0.74		
ด้านบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม	ปริญญาตรี	222	4.42	0.60	0.512	0.48
	ปริญญาโท	12	4.48	0.75		
ภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญาตรี	222	4.38	0.55	0.168	0.68
	ปริญญาโท	12	4.45	0.71		

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า จากการทดสอบ t-test ของการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา แสดงให้เห็นว่าครูที่มีการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาพรวมและรายด้านของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 จำแนกประสบการณ์ทำงาน

(n=234)

รายการ		ss	Df	MS	F	Sig.
ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง	ระหว่างกลุ่ม	0.651	3.00	0.22	0.601	0.615
	ภายในกลุ่ม	83.127	230.00	0.36		

	รวม	83.778	233.00			
ด้านการคิดสร้างสรรค์ เชิงนวัตกรรม	ระหว่าง กลุ่ม	3.441	3.00	1.15	3.198	0.024*
	ภายใน กลุ่ม	82.480	230.00	0.36		
	รวม	85.921	233.00			
ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วม	ระหว่าง กลุ่ม	1.697	3.00	0.57	1.657	0.177
	ภายใน กลุ่ม	78.518	230.00	0.34		
	รวม	80.215	233.00			
ด้านการสร้าง บรรยากาศองค์กร นวัตกรรม	ระหว่าง กลุ่ม	2.645	3.00	0.88	2.569	0.055
	ภายใน กลุ่ม	78.940	230.00	0.34		
	รวม	81.585	233.00			
ด้านการบริหารความ เสี่ยง	ระหว่าง กลุ่ม	3.255	3.00	1.08	3.063	0.029*
	ภายใน กลุ่ม	81.475	230.00	0.35		
	รวม	84.730	233.00			
ด้านบุคลิกภาพเชิง นวัตกรรม	ระหว่าง กลุ่ม	2.492	3.00	0.83	2.276	0.081
	ภายใน กลุ่ม	83.949	230.00	0.36		
	รวม	86.441	233.00			
ภาพรวมภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระหว่าง กลุ่ม	2.088	3.00	0.70	2.241	0.084
	ภายใน กลุ่ม	71.426	230.00	0.31		
	รวม	73.514	233.00			

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า จากการทดสอบ F-test (One-way ANOVA) ของการเปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 จำแนกประสบการณ์ทำงานแสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาพรวมของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และจากทดสอบรายด้านกลับพบว่า ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยงของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ

ตารางที่ 4 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 ในด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n=234)

ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	-	0.074	0.791	0.991
5-10 ปี		-	0.188	0.948
11-15 ปี			-	0.838
16-20 ปี				-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ประสบการณ์การทำงานของครูที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 ในด้านการบริหารความเสี่ยง ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n=234)

ประสบการณ์ทำงาน	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี
น้อยกว่า 5 ปี	-	0.482	0.227	0.945
5-10 ปี		-	0.55	0.719
11-15 ปี			-	0.875
16-20 ปี				-

*มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของครูที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่เด่นที่สุดด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ขณะที่ผลการเปรียบเทียบพบว่า วุฒิการศึกษาและประสิทธิภาพการทำงานของครู ไม่ส่งผลให้ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-35 ปี มีระดับการศึกษาวุฒิการศึกษาปริญญาตรี และประสิทธิภาพการทำงานมีประสิทธิภาพการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ปฏิบัติหน้าที่ ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เป็นส่วนใหญ่ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้เป็นกลุ่มบุคลากรทางครูในสถานศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยทำงานตอนต้นถึงกลาง และมีประสบการณ์การทำงานยังไม่สูงมาก ซึ่งจากการศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร และผู้บริหารจำเป็นต้องเน้นการส่งเสริม พัฒนา และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสามารถปรับตัวและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำที่มุ่งพัฒนาศักยภาพบุคลากร (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2560; วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) และบริบทการศึกษาพิเศษที่ต้องอาศัยการบริหารที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคล (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, ม.ป.ป.) ให้บรรลุเป้าหมาย

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยภาพรวมพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นวัตกรรมถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาองค์กรและเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2564) โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาพิเศษที่ต้องตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคล ผู้บริหารจึงต้องมีความสามารถทั้งด้านการบริหาร การสร้างแรงจูงใจ และการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร (บริพัทธ์ สารผล, 2565) โดยมีรายชื่อดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางองค์กรเชิงรุก เชื่อมโยงเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว และเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าผู้นำยุคใหม่

ต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (ปวีณา กันถิ่น, 2560) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนพล สรรคพงษ์ และสุกัญญา สุตารรัตน์ (2567) ที่พบว่าด้านวิสัยทัศน์เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยเฉพาะในศูนย์การศึกษาพิเศษที่ต้องคาดการณ์แนวโน้มและพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรคิด วิเคราะห์ และพัฒนาวิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงระบบงานและนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานของนวัตกรรม (ปัญญาพัฒน์ สิงห์จารย์, 2564) และผลการศึกษาของวุฒิชัย แม้นรัมย์ (2566) ที่พบว่าความคิดสร้างสรรค์มีระดับสูงในการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาพิเศษที่ต้องออกแบบการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IEP) และใช้เทคโนโลยีช่วยสอนอย่างเหมาะสม

2.3 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและพัฒนานวัตกรรม ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ความผูกพัน และประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ฐิตินันท์ นันทะศรี (2563) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพองค์กร และสอดคล้องกับ จิรายุ ตาห์ล่า และเอกชาตรี สุขเสน (2568) ที่พบว่าด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในบริบทการศึกษาพิเศษ การทำงานแบบสหวิชาชีพเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน

2.4 ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ผู้บริหารสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้การแลกเปลี่ยนความรู้ และการพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ อรพิน อิมรัตน์ (2561) ระบุว่าบรรยากาศองค์กรมีผลต่อการสร้างนวัตกรรม และสอดคล้องกับ ศิตลา กฤติธื้อธิศ และโสภา อำนวนรัตน์ (2568) ที่พบว่าด้านนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเฉพาะในศูนย์การศึกษาพิเศษที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารมีการวางแผน วิเคราะห์ และควบคุมความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อลดความไม่แน่นอนในการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ แพรวพรรณ เปรมลาภ (2565) ที่ระบุว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวัตกรรม และสอดคล้องกับ อุดมลักษณ์ ศรีพิมานวัฒน์ (2568) ที่พบว่าด้านนี้มีระดับสูง โดยเฉพาะในบริบทการศึกษาพิเศษที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและพฤติกรรมผู้เรียน

2.6 ด้านบุคลากรเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารมีความยืดหยุ่น เปิดรับแนวคิดใหม่ และสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ แพรวพรรณ เปรมลาภ (2565) และผลการศึกษาของ สุกัญญา ชัยเฉลิมวุฒิพงศ์ และณัฐกานต์ ประจัญบาน (2568) ซึ่งชี้ว่าบุคลากรผู้นำมีผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรม โดยเฉพาะในศูนย์การศึกษาพิเศษที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความยืดหยุ่นสูง

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จำแนกตามวุฒิการศึกษา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนว่าผู้บริหารมีการบริหารที่ชัดเจนและสื่อสารได้ทั่วถึง

สอดคล้องกับ เบญญาพร อินทร์แก้ว และอนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2568) และจำแนกตามประเภทการทำงาน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการบริหารมีความสม่ำเสมอและบุคลากรรับรู้ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ ศศิธรดา แพงไทย (2567)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารความเสี่ยง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการจำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมและด้านการบริหารความเสี่ยง ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารควรพัฒนาการบริหารความเสี่ยงเชิงรุก ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และสนับสนุนกระบวนการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมในองค์กรอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาการสื่อสารและความสัมพันธ์ภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ขยายขอบเขตตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในระยะยาว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและนำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552.
- กาญจนา สุทธิเนียม. (2558). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- กานต์รวี ถาวนพันธ์. (2556). ภาวะผู้นำการบริหารสถานศึกษา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- กวิสรา ชูทอง. (2560). ภาวะผู้นำและการบริหารการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา. สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกยุร วงศ์กอม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. เพทายการพิมพ์.
- กุลชลี จงเจริญ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรุณี เกาเอียน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. ชานเมืองการพิมพ์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). ลักษณะผู้นำกับประสิทธิภาพการบริหาร. โอเดียนสโตร์.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. (การศึกษา ค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จूरรัตน์ ม่วงนา. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- จิรายุ ตาหล้า, และ เอกชาติ สุขเสน. (2568). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารวิชาการแสง อีสาน, 22(2).
- ณิชดาพร หวานสนิท, และ พรรณี ผุดเกตุ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา. วารสาร มจรอุบลปริทรรศน์, 7(2), 127–141.
- ติยาภรณ์ ประสิทธิ์ผล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสาร ศึกษาสาตรดุษฎีบัณฑิต, 1(1), 61–67.
- ธงทิภา วังแก้ว. (2563). ภาวะผู้นำและการบริหารสถานศึกษา. สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธัญมัย ปรัชญาจุฑารัตน์. (2563). การพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารการศึกษา. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธนพล สรรคพงษ์, และ สุกัญญา สุदारรัตน์. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวรี. วารสารมณี เชษฐาราม วัดจอมมณี, 7(5).
- นภัสสร แจ่งจันทร์. (2565). นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อผู้บริหารยุคใหม่. วัฒนาพานิช.
- นิศาชล รัตนมณี, และ ประสพชัย พสุนนท์. (2562). อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 13(3), 181–188.
- เบญญาพร อินทร์แก้ว, และ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์. (2568). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2).
- ปณณัฐ มาเชค. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. Journal of Information and Learning, 32(3), 83–91.

- เพ็ญชลิตา ขำสุนทร. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชญภา ยืนยาว. (2562). ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พิมพ์พร จารุจิตร. (2559). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- แพรวพรรณ เปรมลาภ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. (การศึกษา
 ค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาคิน เกษณา. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. (การศึกษาค้นคว้า
 อิสระ). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ภริญา สายศิริสุข. (2561). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์).
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒิชัย แม่นรัมย์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในการบริหารโรงเรียน กลุ่มสหวิทยาเขตปิย
 มิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. Journal of Roi
 Kaensarn Academi, 8(6), 334–353.
- ศศิรดา แพงไทย. (2567). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. Journal of Applied Education,
 2(5), 19–28.
- ศิตลา กฤติธิดิธิต, และ โสภา อำนวยรัตน์. (2568). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร
 สถานศึกษาตามทัศนะของครูในสหวิทยาเขตนนทบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นนนทบุรี. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 14(2), 51–65.
- สุภิญญา ชัยเฉลิมวุฒิพงศ์, และ ณัฐกานต์ ประจัญบาน. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ
 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครู สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วารสารปัญญาปนิธาน, 10(2).
- อุดมลักษณ์ ศรีพิมานวัฒน์. (2568). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ในสหวิทยาเขตด่าน
 ช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วารสารชมรม
 บัณฑิตศิลป์, 3(4).
- Gumus, S., Bellibas, M. S., Esen, M., & Gumus, E. (2018). Review of Educational
 Research, 88(1), 134–165.
- Hallinger, P. (2018). School Leadership & Management, 38(1), 1–4.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). School Leadership & Management,
 40(1), 5–22.
- OECD. (2016). Innovating education and educating for innovation.
- Shapiro, J. P., & Stefkovich, J. A. (2020). Ethical leadership and decision making in
 education (5th ed.).